

زبان آموزی معنامحور

پیش دبستان تا سوم دبستان

الگوی آموزشی دبستان های مفید

www.ketab.ir

صابر کرباسچی

زهرا حیدری

سرشناسه: کرباسچی، صابر، ۱۳۵۷-
 عنوان و نام پدیدآور: زبان آموزی معنامحور پیش دبستان تا سوم دبستان الگوی آموزشی دبستان های مفید / صابر کرباسچی، زهرا حیدری، ویراستار فاطمه بدری.
 مشخصات نشر: تهران، ایده آفرین، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری: ۱۴۴ص، جدول.
 شابک: ۶-۷-۹۹۸۵۲-۶۲۲-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 عنوان دیگر: الگوی آموزشی دبستان های مفید.
 موضوع: دبستان مفید
 موضوع: زبان آموزی -- راهنمای آموزشی (ابتدایی)
 موضوع: Language acquisition -- Study and teaching (Elementary)
 موضوع: الفبای فارسی -- راهنمای آموزشی (ابتدایی)
 موضوع: Persin language -- Alphabet -- Study and teaching (Elementary)
 موضوع: آموزش پیش دبستانی -- برنامه های درسی
 موضوع: Education, Preschool -- Curricula
 موضوع: برنامه ریزی آموزشی -- ایران -- نمونه پژوهی
 موضوع: Educational planning -- Iran -- Case studies
 شناسه افزوده: حیدری، زهرا، ۱۳۶۵ شهپور -
 رده بندی کنگره: LB۱۱۳۹
 رده بندی دیویی: ۳۷۲/۶۰۴۴
 شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۳۳۳۸۸
 اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

www.ketab.ir

زبان آموزی معنامحور (پیش دبستان تا سوم دبستان)

نویسنده: صابر کرباسچی، زهرا حیدری

طرح جلد: هادی حیدری

ویراستار: فاطمه بدری

طرح و اجرا: استودیو صفحه آرای آرنگ

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۰

شابک: ۶-۷-۹۹۸۵۲-۶۲۲-۹۷۸

تمام حقوق برای مجتمع آموزشی مفید محفوظ است.

نشانی: میدان انقلاب، خیابان فخرآزادی، بن بست فاتحی داریان، پلاک ۳، طبقه ۲

تلفن: ۰۹۱۲۲۰۹۷۰۹۹ - ۶۶۴۹۰۳۴۱

فهرست

درآمد ۹

فصل اول ۱۳

۱- رویکردهای زبان آموزی ۱۵

۱-۱- رویکرد آوایی ۱۶

۲-۱- رویکرد کل گرا ۱۶

۲- رسالت و هدف برنامه درسی فارسی ۱۸

۳- رویکرد دبستان های مجتمع آموزشی مفید در زبان آموزی ۱۹

فصل دوم ۲۳

۴- مهارت های زبان آموزی ۲۵

۴-۱- مهارت گوش کردن ۲۵

۴-۱-۱- درک و فهم پیام ۲۵

۴-۱-۲- تفسیر و پردازش شنیداری ۲۶

۴-۲- مهارت سخن گفتن ۲۷

۴-۳- مهارت خواندن ۲۹

۴-۳-۱- آشنایی با متن ۳۰

●●● درآمد

مطابق یک تعریف سنتی، زبان ابزاری است برای برقراری ارتباط و انتقال پیام. با این نگاه، سوادآموزی - که دربرگیرنده زبان نوشتار و گفتار می‌شود - یک مهارت تخصصی منحصربه‌فرد و تک‌بعدی است که با کسب آن، پیامی از فرستنده به گیرنده، انتقال می‌یابد. در این انتقال، فرستنده و گیرنده عمل کدگذاری و رمزگشایی را منفعلانه و مستقل از تجربه‌های زیسته و بسترهای فرهنگی و اجتماعی خود، اجرا می‌کنند. اقتضای آموزشی چنین رویکردی که در اغلب نظام‌های رسمی آموزشی از پایگاهی قدیمی و مستحکم برخوردار است، رویه‌های کهن جزء به کل آواشناختی است که در تقابل با روندهای کل به جزء (Holistic) متأخر، قرار می‌گیرند.

در تعریف دیگر، زبان کارکردی فراتر از انتقال پیام دارد. زبان، ذخیره‌گاه شناخت، آگاهی، تعلقات، احساسات، رفتارها، تجارب و وقایع یک گروه یا یک ملت است و از همین رو می‌توان مختصات هر جامعه و گروهی را در زیانش پیدا کرد؛ بنابراین، زبان امری است اجتماعی و فرهنگی. با این تعریف، زبان گفتار و زبان نوشتار را نمی‌توان به یک امر بی‌طرف و مستقل از بسترهای اجتماعی و فرهنگی تقلیل داد. براساس این نگاه، فرایند سوادآموزی تنها مهارت فنی خواندن و نوشتن نیست بلکه یک «کنش اجتماعی» است؛ به این معنا که نویسنده یا خواننده کنشگرانی فعال هستند که فراتر از رمزگذاری و رمزگشایی نشانه‌ها، با توجه به بسترهای زیستی خود، دست به تفسیر و بازاندیشی متن‌ها و ساخت معنا می‌زنند و در این مسیر، از تغییرکردن یا ایجاد تغییر نمی‌هراسند. در این سند، تلاش کرده‌ایم چهار وجه زبان‌آموزی شامل: وجه مهارتی (صحبت‌کردن،

گوش کردن، خواندن و نوشتن)، وجه گسترش واژگان، وجه هنری - ادبی و وجه ساختاری زبان را با توجه به ویژگی‌های رویکرد معنامحور پیوند دهیم. زیستن در جهان کنونی سرشار از تکنولوژی‌های ارتباطی، چرخش از رویکرد آواشناختی به رویکرد معنامحور را ضروری کرده است؛ بنابراین، بسترهای یادگیری کودکان باید علاوه بر تأمین وجوه مذکور، بتواند ظرفیت‌های ارتباطی فرد در عصر اطلاعات؛ یعنی مهارت‌های مشاهده‌گری و ارائه را نیز تقویت کند.

در فصل اول، کمی درباره رویکردهای اصلی زبان‌آموزی توضیح خواهیم داد. سپس رسالت برنامه درسی فارسی را با توجه به نظر مؤلفین، معرفی خواهیم کرد و در ادامه، به معرفی رویکرد دبستان‌های مجتمع آموزشی مفید می‌پردازیم.

در فصل دوم، هر یک از وجوه زبان‌آموزی با نگاهی که الگوی دبستان‌های مفید دارد، معرفی می‌شود.

لازم است از بزرگوارانی که ما را هر تهیه این سند یاری کردند، سپاسگزار باشیم. خانم دکتر معصومه نجفی پازوکی زحمات اولیه‌ای را برای سند زبان‌آموزی در الگو کشیدند. اعضای گروه الگوی آموزشی دبستان‌های مفید، هر یک نسخه‌های اولیه‌ی سند را مطالعه کردند و نظرات تکمیلی خود را به ما ارائه دادند.

خانم آمنه احمدی راهنمایی‌های موثری برایمان داشتند که در شکل‌گیری ساختار این سند کمک شایانی کرد. خانم فاطمه بدری از مربیان خوب دبستان، ویراستاری نسخه نهایی‌مان را انجام داد و البته برای کاربردی تر شدن سند از نظرات بسیاری از معلمان عزیز مجتمع مفید استفاده گردید که از همه‌ی آن‌ها سپاسگزاریم.

زهرا حیدری، صابر کرباسچی

تابستان ۱۴۰۰